

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 maja 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie Wydział I Cywilny w składzie:

<u>Przewodniczący</u>	SSA Anna Gawelko (spraw.)
Sędziowie:	SA Marek Klimczak SO del. Małgorzata Moskwa
Protokolant:	st. sekr. sądowy Aleksandra Szubert

po rozpoznaniu w dniu 7 maja 2015 r. na rozprawie

sprawy z powództwa **A. K.**

przeciwko **Towarzystwu (...) S.A. w W.**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Krośnie

z dnia 11 września 2014 r., sygn. akt I C 523/13

I. **zmienia** zaskarżony wyrok w pkt I w związku z pkt III oraz w pkt V w ten sposób, że:

1. **zasądza** od pozwanego Towarzystwa (...) S.A. w W. na rzecz powoda A. K. kwotę 50.000 zł (pięćdziesiąt tysięcy) z ustawowymi odsetkami od kwoty 30.000 zł od dnia 13 lipca 2012 r. i od kwoty 20.000 zł od dnia 11 września 2014 r.,

2. **nakazuje**ściągnąć od pozwanego Towarzystwa (...) S.A. w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Krośnie kwotę 2.594 zł (dwa tysiące pięćset dziewięćdziesiąt cztery) tytułem opłaty sądowej od pozwu, od której powód był zwolniony oraz obciąża pozwanego pozostałymi kosztami w zakresie wydatków,

II. **oddala** apelację w pozostałej części,

III. **znosi** wzajemnie między stronami koszty postępowania apelacyjnego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 11 września 2014r. Sąd Okręgowy w Krośnie zasądził od pozwanego Towarzystwa (...) S.A. w W. na rzecz powoda A. K. kwotę 72.000zł tytułem zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami od kwoty 30.000zł od dnia 13 lipca 2012r. i od kwoty 42.000zł od dnia 11 września 2014r. , kwotę 1.873,16zł tytułem skapitalizowanej renty z

ustawowymi odsetkami od dnia 11 września 2014r., oddalił powództwo w pozostałym zakresie oraz orzekł o kosztach procesu.

Powyższy wyrok Sąd oparł na następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych:

W dniu 23.01.2012r. w wypadku komunikacyjnym spowodowanym przez kierowcę posiadającym ubezpieczenie OC u pozwanego – powód A. K. doznał obrażeń ciała.

W postępowaniu likwidacyjnym pozwany wypłacił powodowi kwotę 10.000zł tytułem zadośćuczynienia oraz kwotę 183,12zł tytułem zwrotu kosztów leczenia.

Na podstawie potwierdzonej za zgodność dokumentacji medycznej Sąd ustalił, że pierwszej pomocy po wypadku - powodowi udzielono w (...) Wojewódzkiego Szpitala (...) w K.. Od 24 stycznia 2012r. do 27 stycznia 2012r. powód przebywał w Oddziale (...) Szczękowo – Twarzowej Wojewódzkiego Szpitala (...) w R.. W okresie od 30 stycznia 2012r. do 1 lutego 2012r. powód był ponownie hospitalizowany w Oddziale (...) Szpitala (...) w B. – z uwagi na bóle i zawroty głowy oraz objawy stresu pourazowego. Był konsultowany laryngologicznie i psychologicznie. Powód kontynuował leczenie w trybie ambulatoryjnym w poradni otolaryngologicznej w B. i gabinecie ortopedycznym w stomatologa i ortodonta. W dniu 23 czerwca 2012r. powód przebył zabieg artroskopii w M. – (...) w R.. Leczenie i rehabilitację (dolegliwości fizycznych) powód zakończył 5 września 2012r.

W następstwie wypadku powód doznał urazu głowy ze wstrząśnieniem mózgu, złamania prawej gałęzi żuchwy, złamania szczytu wyrostka sutkowego kości skroniowej prawej, rany przewodu zewnętrznego ucha prawego, prawostronnego niedosłuchu typu mieszanego, pourazowego zespołu zaburzeń łękowych oraz skręcenia stawu kolanowego prawego z uszkodzeniem łąkotki.

Powód korzystał – do końca roku szkolnego z indywidualnego nauczania w związku z decyzją Miejskiej Poradni P.– (...)z dnia 20 marca 2012r.

Na podstawie zeznań świadka – ojca powoda oraz powoda Sąd ustalił, że w chwili wypadku powód miał 18 lat, był zdrowy, sprawny fizycznie, aktywnie spędzał czas, uprawiał sporty, grał w piłkę nożną i siatkówkę. Był uczniem Technikum Mechanicznego w K..

W okresie leczenia szpitalnego i ambulatoryjnego początkowo był w silnym stresie, miał trudności z mówieniem, wszystko go bolało, nie mógł jeść. Po powrocie do domu nadal przyjmował leki przeciwbólowe. Czuł się wyizolowany, brakowało mu kontaktów z ludźmi, ze szkołą. Powracał myślami do wypadku . Nadal miewa zawroty głowy, wahania nastroju, z uwagi na odczuwany lęk unika jazdy komunikacją miejską, odczuwa niepokój gdy jedzie samochodem jako pasażer.

Po wypadku z uwagi na złamanie żuchwy i drutowanie szczęki musiał spożywać pokarmy półpłynne, korzystał z pomocy rodziców.

Na podstawie opinii biegłej M. S. – Ż. , Sąd ustalił, że w następstwie wypadku powód doznał zaburzeń łękowych o typie przedłużonej relacji adaptacyjnej . Silne przeżycia łękowe związane z sytuacją stresu powypadkowego utrzymują się do chwili obecnej pomimo prowadzonej pomocy i terapii psychologicznej. Dla powoda wskazana jest dalsza pomoc specjalistyczna w formie terapii podtrzymującej.

Na podstawie opinii z zakresu pielęgniarstwa Sąd ustalił zakres pomocy osób trzecich niezbędnej powodowi w okresie leczenia i rekonwalescencji.

Analizując podstawę prawną roszczenia o zadośćuczynienie (art. 445 § 1 kc w związku z art. 444 § 1 kc) Sąd ustalił, że stosownym zadośćuczynieniem dla powoda jest kwota 82.000zł. Z uwagi na wypłatę przez pozwanego w postępowaniu likwidacyjnym kwoty 10.000zł z tego tytułu – Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 72.000zł oddalając dalej idące żądanie jako wygórowane. Odsetki od tej kwoty Sąd zasądził na podstawie art. 481 § 1 kc : od kwoty 30.000zł

od dnia 13 lipca 2012r. tj. od upływu 30 dni od zgłoszenia szkody ubezpieczycielowi, a w pozostałym zakresie od dnia wyrokowania.

Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda skapitalizowaną rentę w wysokości 1.873,16zł, oddalając w pozostałym zakresie żądanie z tytułu renty uzupełniającej (skapitalizowanej) jako nie wykazane i nie udowodnione przez powoda.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 100 kpc.

Powyższy wyrok pozwany zaskarżył apelacją co do pkt I wyroku – ponad kwotę 20.000zł, tj. w zakresie kwoty 52.000zł i w pkt IV – w całości.

Skarżący zarzucił naruszenie prawa materialnego :

- art. 445 § 1 kc poprzez błędne uznanie, iż odpowiednią sumę za doznaną krzywdę stanowi zadośćuczynienie w łącznej wysokości 82.000zł, albowiem zasądzona kwota jest rażąco wygórowana w stosunku do doznanych przez powoda cierpień fizycznych i psychicznych,

- art. 6 kc w związku z art. 445 § 1 kc poprzez brak wszechstronnego wykazania krzywdy, która uzasadniałaby zasądzenie dodatkowego zadośćuczynienia w kwocie 72.000zł, albowiem oprócz dokumentów prywatnych , powód nie wnioskował, a tym samym nie zostały przeprowadzone dowody z opinii biegłych lekarzy na okoliczność spornych między stronami kwestii dotyczących zakresu , rodzaju obrażeń fizycznych oraz wpływu cierpień z tym związanych na obecne życie powoda.

Skarżący wniósł o zmianę wyroku poprzez oddalenie powództwa w zaskarżonej części oraz zasądzenia kosztów postępowania za I i II instancję, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Powód wniósł o oddalenie apelacji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Na etapie postępowania apelacyjnego sporna pozostaje wysokość kwoty zadośćuczynienia należnego powodowi w związku z wypadkiem komunikacyjnym, któremu uległ on w dniu 23 stycznia 2012r.

Sąd Okręgowy – w oparciu o materiał dowodowy w postaci odpisów dokumentacji medycznej powoda , zeznań świadka (ojca powoda) i powoda oraz opinii biegłego psychologa – uznał, że odpowiednią sumą zadośćuczynienia jest kwota 82.000zł.

Pozwany zarzuca w apelacji, że powód nie udowodnił w dostateczny sposób , że kwota ta odpowiada zakresowi doznanych przez powoda obrażeń ciała, cierpień fizycznych i psychicznych (art. 6 kc w związku z art. 445 § 1 kc).

Zarzuty apelacji są częściowo uzasadnione.

Podstawową przesłanką domagania się zadośćuczynienia jest doznanie szkody niemajątkowej (krzywdy) wynikającej z określonych faktów , z którymi norma prawna wiąże obowiązek jej naprawienia (art. 445 § 1 kpc w związku z art. 444 kc). Podstawą żądania rekompensaty za doznaną krzywdę jest naruszenie dobra osobistego i wynikająca z tego faktu szkoda niemajątkowa.

Pomiędzy nimi musi istnieć związek przyczynowy o charakterze adekwatnym. Związek przyczynowy nie tylko jest przesłanką odpowiedzialności za krzywdę , ale również rozstrzyga o granicach tejże odpowiedzialności.

Nie ma żadnych wątpliwości, że to na powodzie, jako pokrzywdzonym spoczywa ciężar wykazania wszystkich przesłanek odpowiedzialności deliktowej.

Odnosząc powyższe do niniejszej sprawy:

Na dowód doznania i zakresu uszkodzenia ciała powód przedstawił plik odpisów dokumentacji medycznej oraz zawnioskował o zeznania świadka i własne. Powód reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika - ani w pozwie, ani po złożeniu przez pozwanego odpowiedzi na pozew, w której pozwany nie tylko podważał dokumentację medyczną przedłożoną do pozwu, ale zarzucał, że nie wykazano, by urazy kręgosłupa oraz prawego kolana pozostawały w związku przyczynowym z wypadkiem – nie wnosił o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłych lekarzy.

Ocena rozmiaru krzywdy oraz zbadanie związku przyczynowego uszkodzeń stwierdzonych w karcie (...)u w porównaniu do wymienianych w pozwie zabiegów i badań, którym powód był poddawany w późniejszym czasie, a także ustalenie skutków doznanych obrażeń- to zagadnienia gdzie wymagane są wiadomości specjalne czyli opinia biegłego (biegłych). Sąd nie ma obowiązku przeprowadzenia takiego dowodu z urzędu, zwłaszcza gdy strona jest reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika. Należy równocześnie wskazać, że ani sama strona ani Sąd nie są uprawnieni do formułowania twierdzeń w kwestiach, w których powinien wypowiedzieć się biegły.

Odnosząc powyższe uwagi do treści dokumentów medycznych Sąd Apelacyjny zauważa, że nieuprawnione jest twierdzenie powoda zawarte w pozwie, iż powód w następstwie wypadku doznał „skręcenia stawu kolanowego prawego z uszkodzeniem łąkotki”. W karcie pacjenta (...)u (k. 16) odnotowano: „stłuczenie kolana prawego i lewego”. W karcie informacyjnej leczenia szpitalnego w K. z dnia 24.01.2012r. (k. 17) odnotowano: „Kręgosł. Ls radiol. Bez ujawnionych zmian pourazowych. Stawy kolanowe – szpary stawowe obustronnie w normie szerokości, powierzchnie stawowe bez ujawnionych zmian pourazowych [...] Kt odcinka szyjnego kręgosłupa – zmian – pourazowych nie stwierdzono”.

Nieczytelne zapisy lekarza w karcie zdrowia dziecka (k. 20 – 24) nie dają podstaw do dokonania ustaleń faktycznych odnośnie przebiegu leczenia powoda.

Na kartach historii choroby (k. 25 – 28) nieczytelne zapisy potwierdzają pieczętą lekarza otolaryngologii i stomatologii, a k. 38 – 40 – nieczytelne zapisy potwierdzają pieczętą lekarza ortopeda – traumatologa.

Na k. 41 znajduje się wynik badania RM z dnia 5.04.2012r. stawu kolanowego prawego, w którym opisano m. in. „w trzonie łąkotki przyśrodkowej szczelina pęknięcia” [...] „wiązadła krzyżowe przednie i tylne w normie”. Z kolei w karcie leczenia artroskopowego z dnia 23.06.2012r. – odnotowano „łąkotka przyśrodkowa prawidłowa, łąkotka boczna prawidłowa, więzadło krzyżowe przednie uszkodzony przyczep udowy, więzadło krzyżowe tylne prawidłowe” (k. 29).

Na k. 34 powód przedłożyła fragment dokumentacji ze Szpitala w B. z zapisem lekarza z dnia 23.02.2012r. i 4.04.2012r.

W świetle przedłożonej dokumentacji medycznej, w znacznej części nieczytelnej i chaotycznej – twierdzenie powoda, iż w wypadku doznał skręcenia stawu kolanowego prawego z uszkodzeniem łąkotki jest dowolne.

Podobnie nie wykazano, że podkreślane w pozwie dolegliwości kręgosłupa były skutkiem wypadku.

Użyte przez powoda w zeznaniach sformułowanie, iż miał on zdrutowaną szczękę, a które to określenie powtórzył Sąd w ustaleniach faktycznych, nie znajdują odniesienia do karty informacyjnej z Oddziału (...) Szczękowo - Twarzowej, gdzie mowa jest o założeniu wyciągu gumowego – elastycznego.

Wynikające z przedstawionego materiału dowodowego wątpliwości co do zakresu doznanych w wypadku obrażeń, co do przebiegu leczenia, uzyskanych skutków leczenia, istnienia związku przyczynowego zgłaszanych przez powoda dolegliwości zdrowotnych z obrażeniami doznanymi w wypadku oraz co do rozmiaru cierpień fizycznych – powinny być zweryfikowane opinią biegłych lekarzy. Same zapisy w dokumentacji medycznej, w znacznej części nieczytelnej, przy tym niespójnej - nie stanowią dostatecznego dowodu uzasadniającego przyznanie na rzecz powoda zadośćuczynienia w kwocie 82.000zł.

Akcentowane w uzasadnieniu pozwu znaczne obniżenie sprawności fizycznej powoda , a także w zeznaniach powoda - nie znajdują oparcia w dokumentacji medycznej, zwłaszcza jeśli weźmie się pod uwagę zapis lekarza ortopedy – traumatologa z dnia 5.09.2012r. „leczenie i rehabilitacja zakończone” (k. 39)

O rozmiarze należnego zadośćuczynienia decyduje rozmiar doznanej krzywdy, której z przyczyn oczywistych nie da się ściśle wymierzyć. Ustalenia jej rozmiaru, a tym samym wysokość zadośćuczynienia zależy od oceny Sądu. Żądając zasądzenia zadośćuczynienia powód zobowiązany jest udowodnić te wszystkie elementy krzywdy , które pozwolą Sądowi ocenić jej rozmiar - a więc rodzaj, intensywność i czas trwania cierpień fizycznych i psychicznych, ewentualny stopień nieodwracalnych uszkodzeń , rokowania na przyszłość, utrata lub zmniejszenie szans na normalne życie, które pokrzywdzony prowadził przed wypadkiem. W procesie kontradiktoryjnym udowodnienie rodzaju i wysokości szkody niemajątkowej, jakiej doznał powód , w myśl zasady określonej w art. 6 kc stanowi obowiązek powoda . W niniejszej sprawie powód nie sprostał w pełni temu obowiązkowi, co słusznie zarzucił pozwany w apelacji.

Sąd Apelacyjny uznał, że nie ma jednak racji pozwany domagając się zasądzenia powodowi zadośćuczynienia jedynie w kwocie 20.000zł

(po uwzględnieniu kwoty 10.000zł już wypłaconej) . Fakt doznania urazów opisanych w karcie pacjenta (...)u nie może być kwestionowany.

Nie ma też podstaw do kwestionowania skutków doznanego wypadku w sferze emocjonalnej i psychologicznej powoda, które stwierdził biegły psycholog.

Wątpliwości dotyczą głównie następstw doznanego wypadku , które zobowiązany był udowodnić powód.

Z tych też względów Sąd Apelacyjny - działając w oparciu o art. 386 § 1 kpc – zmienił zaskarżony wyrok w pkt I uznając, że w stanie faktycznym mającym oparcie w zebranych dowodach stosowną dla powoda sumą zadośćuczynienia stanowi kwota 60.000zł. Z uwagi na wypłaconą już powodowi kwotę 10.000zł – Sąd Apelacyjny zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 50.000zł z ustawowymi odsetkami ustalonymi wg zasady wskazanej przez Sąd I instancji , której pozwany nie negował.

Apelację pozwanego pozostałym zakresie Sąd Apelacyjny oddalił jako bezzasadną (art. 385 kpc.)

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd orzekł na podstawie art. 100 kpc w związku z art. 391 § 1 kpc.